

Istupanje predsedavajućeg OEBS-u, prvog potpredsednika Vlade i ministra spoljnih poslova Republike Srbije Ivica Dačića na otvaranju konferencije „Evropa u krizi: poziv na novi dijalog 1975-2015: 40 godina helsinškog završnog akta“, u Evropskom parlamentu u Briselu:

„Ekselencije,
Dame i gospodo,

Veliko mi je zadovoljstvo što, kao predsedavajući OEBS-u, imam priliku da vam se ovde u Evropskom parlamentu obratim povodom 40 godina od usvajanja Helsinškog završnog akta. Naše predsedavanje OEBS-u je u julu u Helsinkiju, mestu nastanka ovog važnog dokumenta, obeležilo ovu važnu godišnjicu sazivanjem neformalnog skupa na visokom nivou, koji je obuhvatio svečanu ceremoniju i raspravu o strateškim pitanjima sa kojima se Organizacija trenutno suočava. Važno je, međutim, što se rasprava o ovom važnom jubileju prenela i u Evropski parlament. Verujem da time pokazujemo da smo svesni ključnog značaja koji je Helsinški završni akt imao za smanjenje tenzija između istočnog i zapadnog bloka, afirmisanje ideje o kolektivnoj bezbednosti i prevladavanje podela u Evropi. Moglo bi se, bez preterivanja, reći da je ovaj dokument uticao i na oblikovanje Evropske unije kakva je danas, što se, naravno, posebno odnosi na proširenje EU na zemlje nekadašnjeg „istočnog bloka“.

Kada je Srbiji povereno da bude na čelu OEBS-a u 2015. godini, sa zadovoljstvom smo planirali obeležavanje četrdesete godišnjice Helsinškog završnog akta za vreme našeg predsedavanja. Videli smo to kao priliku za podsticanje strateške debate o načinima kako da osnažimo OEBS i njegovu ulogu u očuvanju bezbednosti na evroatlantskom i evro-azijskom prostoru. Međutim, okolnosti su se promenile u međuvremenu. Nažalost, aktivna i nezamenjiva uloga OEBS-a demonstrirana je u realnom svetu. Na početku godine, suočili smo se sa terorističkim napadom na satirični časopis „Šarli Ebdo“. Pre samo nekoliko dana, bili smo svedoci nezapamćenog terora na ulicama Pariza. Koristim ovu priliku da, kao predsedavajući Organizacije, ponovim najoštriju osudu ovog terorističkog akta i izrazim saučešće porodicama žrtava. Šok koji osećamo suočavajući se sa takvim terorom i ekstremnim nasiljem pojačava našu rešenost da ne dozvolimo da budu ugroženi osnovni principi demokratije i ljudskih prava na kojima počivaju OEBS-a i naša društva, koji su garancija očuvanja bezbednosti i mira za sve. OEBS je jedinstven u borbi protiv svih oblika nasilnog ekstremizma i čvrsto verujemo da je saradnja najbolji odgovor na opasnosti sa kojima se suočavaju naša društva.

Dame i gospodo,

Našom agendom je dominirala i nastavlja da dominira kriza u i oko Ukrajine; sa druge strane, nastavili smo, mada u znatno drugačijim okolnostima nego što smo očekivali, da usmeravamo i podstičemo dijalog o strateškim pitanjima u okviru OEBS-a.

U trenutku kada nas od Ministarskog saveta u Beogradu dele još samo dve nedelje, dozvolite mi da se ukratko osvrnem na najvažnije aspekte angažmana našeg predsedavanja na planu rešavanja krize. Nekoliko događaja je uticalo na smer aktivnosti OEBS-a. Politički najvažnije je, svakako, bilo usaglašavanje Paketa mera u Minsku 12. februara o.g. u okviru Normandijske grupe, što se preko Trilateralne kontakt grupe materijalizovalo i dalje pretočilo u politički proces na terenu. Od maja meseca postignut je značajan napredak u pregovorima u okviru TKG i njenih radnih grupa. Pri tom naročito treba istaći da je od 1. septembra uspostavljen prekid vatre duž linije kontakta, koji se za sada održava. Isto tako, postignut je važan sporazum o povlačenju tenkova i nekih vrsta naoružanja i verifikaciji tog povlačenja, koju obavlja SPM. Dogovorene su i određene mere u okviru RG za humanitarna, odnosno, ekonomsko-socijalna pitanja, koje imaju za cilj olakšavanje izuzetno teških uslova u kome živi stanovništvo Ukrajine pogođeno sukobom. U RG za politička pitanja trenutno se vode pregovori o sprovođenju političkih elemenata Paketa mera, uključujući o izuzetno značajnom aspektu - modalitetima za organizovanje lokalnih izbora u Donbasu. Posebno bih želeo da istaknem značajan doprinos Specijalne posmatračke misije stabilizaciji prilika. U organizacionom smislu, veoma je važno što smo početkom godine mandat SPM produžili za godinu dana, do kraja marta 2016. godine i obezbedili stabilno finansiranje rada misije za taj period. To je pomoglo da se misija konsoliduje i uveća svoj sastav u skladu sa zahtevima država učesnica.

Dame i gospodo,

Sadašnja kriza je naglasila kontinuirani značaj Helsinškog završnog akta i njegov revolucionarni koncept sveobuhvatne bezbednosti. Verujem da primer koji nam pružaju tvorci ovog dokumenta, koji su, u doba daleko većih podela od današnjih, uspeli da pronađu hrabrost da načine iskorak koji je doveo do kompromisa, može biti podsticajan i za današnje generacije. Evropa i prostor OEBS-a se suočavaju sa sve složenijim izazovima. Za suočavanje sa ovim izazovima neophodno je ponovno uspostavljanje poverenja između glavnih aktera. Bilo da je reč o problemu terorizma i sa njim povezanim fenomenom „stranih boraca“ ili o masovnim migracijama, svi treba da budemo svesni da je reč o izazovima koje nijedna zemlja ne može sama da savlada. Koristim i ovu priliku da, kao predsedavajući, ukažem da OEBS može igrati značajnu ulogu kao platforma za dijalog i zajedničku akciju u prevladavanju pretnji sa kojima se suočavamo. U tom cilju, neophodno je da zajednički radimo na usavršavanju mehanizama i alata Organizacije, da jačamo njenu operativnost i funkcionalnost, što podrazumeva i odgovarajuću finansijsku stabilnost, kako bismo mogli da se oslonimo na nju onda kad nam je najpotrebnija.

U susret Ministarskom savetu u Beogradu, posebno bih želeo da istaknem da je jedan od prioriteta našeg predsedavanja usvajanje odluke o migracijama. Čvrsto verujemo da je umrežavanje napora svih međunarodnih činilaca od ključne važnosti za suočavanje sa ovim kompleksnim fenomenom. Sa svojim jedinstvenim pristupom bezbednosti kroz tri dimenzije, OEBS može biti važna „karika“ u lancu međunarodnih napora sa ciljem da se migrantska kriza reši na održiv način i uz poštovanje ljudskih prava svih koji su pogođeni krizom. Posebno treba imati u vidu da su šest zemalja, koje su Mediteranski partneri OEBS-a, ujedno i zemlje Južnog

susedstva Evropske unije. Bezbednost u Evropi i na širem prostoru OEBS-a umnogome zavise i od situacije u susednim regionima. Smatram da je definisanje strateškog odnosa prema susednim područjima od suštinske važnosti za bezbednost Evrope i prostora OEBS-a.

Dame i gospodo,

Očekujem da ćemo na predstojećem Ministarskom savetu u Beogradu strateški razmotriti izazove sa kojima se prostor OEBS-a suočava u godini obeležavanja svog četrdesetogodišnjeg jubileja. Sadašnja kriza je naglasila trajne prednosti i korisnost Organizacije za premošćivanje razlika i pronalaženje zajedničkih rešenja prihvatljivih za sve. Verujem da naša Organizacija ima neophodnu snagu i fleksibilnost da i u narednim decenijama pruža adekvatan doprinos rešavanju sve složenijih bezbednosnih pretnji i izazova. Hvala vam na pažnji."